

Sminck: Somogyvári Dóra, Haj: Fülöp Zsófi, Styling: Butor Kriszta
Ballonkabát: Cinque / Premier Outlet, fülbevaló és nyaklánc: Nyikos Dóra / My Day, RózsadombCenter,
nagy/jevelés ruha és öv: My Day, Rózsakert Center, maxiruha & köves karikötők: My Day / Rózsadomb Center

SZÖVEG –
SZÁM KATI

KÉPEK –
EMMER LÁSZLÓ

SOROZAT –
KÉPMÁS

NEM MINDENKI LÁTJA A DRÁMÁT

Szamosi Zsófiát a magyar mozi szeretők már jól ismerhették, amikor a *Mindenki* című Oscar-díjas film főszereplőjeként végigvonult a vörös szőnyegen. Újabb filmfőszerepében, az *Egy napban* – amely *Szilágyi Zsófia* rendezőnek elhozta Cannes-ból a legjobb elsőfilmesnek járó FIPRESCI-díjat – novemberben kerül hazai vászonra. A film egy háromgyerekes anya egy napjának története, aki akcióhősként küzd a kérlelhetetlen ellenségekkel: az otthon hagyott tornazsákkal, a hamarosan kezdődő balettórával, a parkolással, a dackorszakkal és a kiskamasz-makacssággal, a csöpögő csappal, a kifizetetlen számlákkal, a túlságosan segítőkész anyóssal, az óráit lenyúló kollégával. Aki csehovi hősök módjára temetkezik a hétköznapi csatákba, miközben élete drámája zajlik a háttérben. S aki egyben egy magyar középosztálybeli, értelmiségi létről szóló szocioriport hiteles nőalakja is. Az összetett színészi feladat Szamosi Zsófinak már most meghozta a kassai Art Filmfesztivál és a szarajevói Nemzetközi Filmfesztivál legjobb színésznőnek járó díját.

◆ – **A húgod, Szandtner Anna is színész. Közös gyerekkori álmom a színház?**

– Nem, nem is voltunk akkoriban annyira közel egymáshoz, hogy együtt álmodozunk, abban a korban még sokat számított a köztünk lévő két és fél év. Anyukánk dramaturg volt, ezért színházi gyerekként nőttünk föl, kulisszák mögött, öltözőkben, színészbüfékben, sokszor láttunk egy-egy előadást – ami mások számára különleges ünnep volt, az nekünk a mindennapjaink része. Beszippantott minket ez a világ. Nagyon vonzónak, mégis természetesen láttam.

– **Ilyen is maradt számodra?**

– Ez nemcsak egy munka, hanem igazi hivatás. Szenvedély nélkül nem lehet csinálni. Ugyanakkor néha rajtakapom magam azon is, hogy épp nincs hozzá annyi kedvem, vagy épp nem vagyok elég felkészült. Még ha tudom is magamról, hogy becsületesen csinálom, mégsem lehetek mindig ugyanolyan energikus és lelkes, néha előfordul, hogy megpróbálom megúszni.

– **Egy interjúban azt mondtad, sokáig színészként értékelted magad, ma viszont már fontosabbnak érzed, hogy emberként milyen vagy. Mi változott meg?**

– Ez attól is függ, mennyit ad az embernek a szakmája és mennyit a magánélete. Sokat kapok a szakmámtól is, de végre van egy jó párkapcsolatom, nemrég született gyerekünk. Most kaptam meg az élettől azt a családi harmóniát és boldogságot, ami számomra eddig ismeretlen volt, megtapasztaltam, milyen az, ha számíthatunk egymásra.

– Könnyű észrevenni a saját életünkben, hogy most éppen minden működik?

– Nem könnyű. Ráadásul olyan típus is vagyok, hogy szereztem a nehézséget intenzíven átélni, szenvedni...

– Talán színészként ez szakmai kötelesség is.

– Biztosan van bennünk egy plusz érzékenység mindenre, hiszen valójában az a feladat, hogy sebeket tépjek fel magamban, hogy megmutathassam másoknak. De ezt az ember egyre jobban el tudja választani a saját életétől: ma már tudom, hogy nem kell 24 órában szenvednem ahhoz, hogy átéljek egy nehéz sorsból egy szeletet, hiszen összegyűjtöttem már egy csomó élményt, amiből dolgozni tudok. Tudom, hogy vannak rendezők, akik hisznek abban, hogy valóban kukoricán kell térdepelni ahhoz, hogy átérezzük, milyen az, és biztosan van olyan is, akinél ez működik...

– Az Egy napban például úgy játszottál háromgyerekes anyukát, hogy még vártad Dalmát...

– ...sőt, nem is tudtam, hogy gyereket várok.

– Sok hasonló élethelyzetet kellett ismerned ahhoz, hogy mégis eljátszd? A filmbeli kisfiaddal például nagyon bensőséges kapcsolatban vagytok a filmvászonon...

– Egy gyerekkel nem lehet úgy forgatni, mint egy felnőtt színésszel, hogy találkozunk a forgatáson, és bár épp csak köszönőviszonyban vagyunk, tökéletesen eljátsszuk, hogy barátok vagyunk. Emiatt volt egy hosszú, egy hónapos felkészítés a forgatás előtt, amikor oviba, bölcsibe vittem a gyerekeket. Megtanultam öltöztetni őket, kommunikálni velük, sok időt töltöttünk együtt. Nagyon megszerettük egymást a kisfiúval, megengedte, hogy felemeljem, megpusziljam, és ezt viszonozta is. Emellett olyan életkorban vagyok, hogy sok barátom nevel gyereket, de szinte elég az utcán körülnézni ahhoz, hogy lásd a tipikus jeleket. A rendező, Szilágyi Zsófia is segített, nagyon sok minden az ő megfigyelésein alapszik. Első körben gyerekes színésznőket kerestem, de köztük nem találta meg az igazit. Sorsszerűnek érzem, hogy pont ekkor lettem terhes, de jó, hogy még nem tudtam, mert akkor ösztönösen kímélő üzemmódra kapcsoltam volna, elterelte volna a gondolataimat, és az nem tett volna jót a munka szempontjából.

– Nem ijesztett meg a filmbeli történet épp a családalapítás kezdetén?

– Nem! Inkább ráirányította a figyelmemet a buktatókra. Egy gyerekkel is rengeteget kell foglalkozni, ha az ember jól akarja csinálni. El tudom képzelni, hogy három gyerek

felőrölhet egy párkapcsolatot, ha nem figyelünk rá tudatosan – de nem éreztem kilátástalannak a film végét.

– Mit tanultál ebből a szerepből az anyaságról?

– Elsősorban azt, hogy minden energiabefektetés, amelyet a gyerekedért megteszel, nagyon szép, de nem feledkezhetsz el a partneredről. Mi ebben nagyon egyetértünk a párommal, és van is hozzá segítségünk, de ha egyedül vannak a szülők, nincs egy nagyszülő, egy testvér, egy barát, aki be tud segíteni, akkor nagyon nehéz. Ebben is szerencsések vagyunk. Sokszor persze az is megoldás lehet, ha valaki meg tudja fizetni a segítséget.

– Te mit tettél volna Anna, a főhős helyében, akinek váltságba került a házassága?

– Nem tudom... néha egy kis különköltözés is segít...

– Amikor egy forgatásnak vége, szoktál tovább játszani a szereppel gondolatban? Esetleg tovább játszik veled a szerep?

– A felkészülésnek elengedhetetlen része, hogy érjen bennem, hogy elképzeljem azokat az előzményeket is, amelyek kimaradtak a történetből. Zsófi is meglepődött, amikor feltettem neki a kérdéseimet, például, hogy szerinte hol találkozott először ez a két ember vagy milyenek voltak, amikor csak egy gyerekük volt. Én ezt tanultam a Színművészetin, és valóban fontosak ezek a háttér-információk, mert közvetve megjelennek az alakban, akit játszom, ezért nem vagyok rest feltenni ezeket a kérdéseket.

– Ahhoz, hogy megismerkedj egy karakterrel, a múltjából is építkezned kell. Nemrég, édesanyád haláláról beszélve azt mondtad, a gyászban is sokat segít a beszélgetés a múlttól. Ez a húgoddal való kapcsolatodat is erősítette?

– Jó kapcsolatunk volt előtte is, de Annával azóta sokat beszélgetünk a mamánkról, vannak elvarratlan szálak, feldolgozatlan emlékek. Együtt tudjuk a gyászt feldolgozni, mert sok történet részleteit ő ismeri, másokat meg én. Közös a gyerekkorunk, még ha kicsit másképp is szűrődnek át az élmények rajtunk. Nagyon különbözünk, más életformát kedvelünk, én például tudom élvezni a kényelmet és a luxust, bár nem hajtok erre, őt viszont ez egyáltalán nem érdekli. Mindketten nagyon családcentrikusak lettünk. A mi szüleink elváltak, nekünk nincs igazi család-élményünk, de nagyon hiányzott az életünkéből. Anyánk egyedül nevelt, láttuk a küzdelmét, hogy ez milyen nehéz, még ha segítenek is a nagyszülők.

**SOKSZOR MENEKÜLNEK
AZ EMBEREK AZ AKTUÁLIS
TENNIVALÓKHOZ, HOGY
VÉLETLENÜL SE LEGYEN
EGY PERCÜNK SE AZ IGAZI
PROBLÉMÁKON ELGONDOLKOZNI.**

”

– Színésznőként is tudtok segíteni egymásnak Annával?

– Még soha nem játszottunk igazán együtt, 15–20 éve talán egy főiskolai vizsgán, és szintén nagyon régen a Katonában két apró szerepben, az *Idiótában*. Egyszer az Örkény Színházban voltam, és az öltözőben meg a mosdóban lehetett hallani, hogy épp megy egy előadás próbája, azt hiszem, *Gothár Péterrel*. Amikor rájöttem, hogy a húgomat hallom, 10–15 percig figyeltem, ahogy az instrukciókra reagál. Izgalmas volt, mert fogalmam sem volt róla, hogyan dolgozik. Persze megnézzük egymást a kész darabokban, de szakmai dolgokról viszonylag keveset beszélgetünk, mert ezer más, fontosabb szálal kapcsolódunk egymáshoz.

– Mintha az életedben pont akkor jönnének a szakmai sikerek, amikor a család lett számodra az első. Emiatt nem érzed néha, hogy nem ott vagy, ahol lenned kellene? Sok anya küzd lelki-furdalással emiatt.

– Egyáltalán nem érzem, hogy a szakmában más helyzetben lennék, mint korábban a sikereim miatt. Az Oscar után volt egy kis hírverés körülöttem, de hamar lecsengett, nem halmoztak el ajánlatokkal, ahogy most sem. Az *Egy nap* nem közönségfilm, ott nem várok százezres nézőszámokat. Az ismertséghez legalább egy sorozat kell. A *Terápia*, amiben szerepeltem, nem egy Trónok harca, ráadásul fizetős csatornán ment. De ez nem is nagyon hiányzik. Néha elképzeltem, milyen lehet ismert sztárnak lenni, de azt hiszem, sajnálnám, ha emiatt változtatnom kellene az életmódomon. Számomra az a fontos, hogy kapok-e munkát és hogy az a munka értelmes-e.

– Miben különbözik a forgatások világa a gyerekkori színházi élményeidtől?

– A film egy meghatározott idejű projekt, szeretem, mert nagyon fókuszált a munka. A színházban sokkal jobban szét tudnak tartani az energiák, ugyanakkor sokkal több idő jut keresgélésre, kísérletezésre, megtalálni mindig a legjobb megoldást.

– Komolyan veszed a feladataidat, sikeres filmekhez adta a tehetségedet, a kollégáiddal összehasonlítva mégis lazán, kicsit félvállról beszélsz a karrieredről.

– Egyrészt mert gyerekeim született, másrészt mert már nem futok olyan szekér után, amelyik nem vesz föl. Nem akarok embereket hívogatni, hogy tudnak-e

valami munkát számomra, sem azon keseregni, miért nincs legalább évi nyolc jó szerepem.

– Mindig lehet látni első pillanatra, hogy melyik a jó szerep? Szilágyi Zsófi első nagyjátékfilmje például azonnal annak tűnt?

– Nem mindig látni azonnal. De amikor a film még csak ötlet volt – olvastam, hogy gyerek szereplőket keresnek hozzá, egy évvel azelőtt, hogy a castingon voltam –, már akkor azt gondoltam, hogy jó ötlet. Izgalmas vállalás, amiből lehet unalmas és különlegesen jó film is. Amikor kérdezték tőlem, hogy mit forgatok, mondtam, hogy egy háromgyerekes anya egy napját. Visszakérdeztek, hogy: „És?” Mondtam, hogy „ennyi. Válságban a házassága.”

– Egyszer azt mondtad, hogy Csehov az egyik kedvenced – nála sem a sztori viszi a darabot.

– Csehov se jön be mindenkinek, és lesz, aki majd ebben a filmben sem látja a hétköznapi drámát. De az eddigi visszajelzések alapján sokakat szíven üt a film, mert nagyon ismerős...

– A filmben az anya – és nagyrészt az apa is – a megélhetéshez szükséges munka mellett minden percét arra fordítja, hogy a három gyerek napját „kimaxolja”. Magukra sem évidejük, sem párkapcsolati idejük nem marad. Mi itt a jó kompromisszum?

– Mivel itt a napnak olyan szakaszáról van szó, amikor ez a pár amúgy sem találkozna, inkább arról szól, mennyire nehéz megszervezni ezt az egészet. De azt is látni kell, hogy nagyon sokszor menekülnek az emberek az aktuális tennivalókhoz, hogy véletlenül se legyen egy percünk se az igazi problémákon elgondolkozni. A gyereknevelés lemondással és alkalmazkodással jár, nem kérdés, hogy változik az ember élete. Minden szülőnek annyi gyereket kell bevállalni, ahánytól még nem lesz áldozat, hogy örömként tudja megélni a gyerekeivel eltöltött pillanatokat, élvezni az anyaságot. Én például nem biztos, hogy vállalnék három gyereket.

– Azt mondtad, még nem találkoztál az iskolarendszerrel – tegyük hozzá, hogy filmen azért igen. Mit tennél, ha olyan tanárnő keze közé kerülne a lányod, mint akit a Mindenki-ben játszottál?

– Abban reménykedem, hogy tud majd otthon beszélni a problémáiról. Titokról, megszégyenülésről, kollektív elhallgatásról. Szeretném, ha minél kevesebb rossz tanárral

találkozna, de ugyanakkor fel kell készülnie az életre is, nem tudjuk őt mindentől megvédeni. Meg kell azt is értenie, hogy nem gondolkodik mindenki úgy, mint ő vagy én.

– Októberben, a forradalom hónapjában háromszor is megy a PanoDráma: Pali című monodráma a Katona József Színházban, Lengyel Anna rendezésében. Ez Maléter Pálról szól. Személyesen is kötődsz ehhez a témához?

– Nincs közeli hozzátartozóm, aki tevékeny részese lett volna az eseményeknek, de az előadás kapcsán nagyon sokat megtudtam '56-ról, és örülök, hogy mindezt egy hiteles, személyes történeten keresztül ismerhettem meg. A Gyenes Judith-tal, Maléter Pál özvegyével felvett interjúk alapján készült az előadás, tizenkét órányi anyagból. Szerintem ez a darab középiskolásokra is sokkal nagyobb hatással lenne, mint a történelemlönyvek.

– Egy monodrámában mintha minden egyetlen színészen múlna, akár az aznapi hangulatán, és nem segítenek a partnerek az egyensúly megtartásában. Nagyon mások az egyes előadások?

– Egy monodrámát színre vinni igazi kihívás: meg kell kérdezned magadtól, képes vagy-e egyedül ébren tartani a nézők figyelmét, aztán ha igennel válaszolsz, tényleg hinned kell magadban, hogy képes is legyél megcsinálni. Nagyon más lehet egy-egy este, néha apróságok miatt. Tegnap például nem ment a légkondi, mert előző nap fáztak a nézők. Láttam, hogy a hőségben az emberek már legyezik magukat. Azt éreztem, ha nem kezdem el intenzívebben és élénkebben játszani, mint ahogy szoktam, lefolynak a székről és elalszanak. És persze alapvetően befolyásol a közönség reakciója, hiszen ez egy kis tér, ahol látom az arcukat. Van, amikor vevők a finom humorra, van, amikor nem.

– Mit gondolsz a hősiességről?

– Szerintem ma már nagyon ritka, hogy valaki az elveit vagy a hitét így képviselje.

– Ez jó, mert nem vagyunk rákényszerítve, vagy szomorú, mert nem vagyunk elég elkötelezettek?

– '56 tömegeket mozgatót meg, mert az ellenség nagyon egyértelmű volt, és egy idegen hatalom ellen össze tud fogni egy nép. De ha egy országban mindenféle erők és ellenerők között kell megtalálni az igazságot, akkor nagyon nehéz. Hiteles vezetőkre, akinek el lehet hinni azt, amit mondanak, nagyon nagy szüksége van minden közösségnek. ♦